

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 61 (6778)

• Trešdiena, 1997. gada 20. augusts

• Cena Ls 0,16

PREIĻU PILSĒTAS DOMĒ

■ Saskaņā ar likumu «Par zemes komisijām» un tā grozījumiem izdarītas izmaiņas Preiļu pilsētas zemes komisijas sastāvā. No zemes komisijas locekļa pienākumiem atbrīvots bijušais pilsētas arhitekts Aigars Zīmelis. Viņa vietā komisijā strādās Preiļu pilsētas arhitekste Anita Rumbiņa.

■ Deputāti lēma par Preiļu pils likteni. Sakarā ar to, ka domei nav līdzekļu, kurus varētu ieguldīt pils atjaunošanā, deputāti vienbalsīgi nolēma piekrist pils pārdošanai tās tālākai izmantošanai.

■ Domes sēdē deputāti sprieda par izmaiņām Preiļu pilsētas domes budžetā 1997. gadam. Sākot ar 1. septembri, noteikta vecāku maksa par bērnu apmācību mūzikas skolā Preiļos. Turpmāk tā būs 3 latu mēnesī Preiļos, bet mūzikas skolas filiālēs Ls 1,50. Par mūzikas instrumentu nomu būs jāmaksā 1 lats mēnesī. Ar 1997. gada 1. novembri samazināta viena inspektora štata vienība Preiļu pilsētas dzimtsarakstu nodaļā. Sakarā ar bērnu skaita samazināšanos bērnu mūzikas grupu skaits samazināts — desmit grupu vietā darbosies deviņas. Noteikts, ka turpmāk grupu, kurā ir bērni vecumā līdz trim gadiem, varēs atvērt, ja tajā būs 15 mazuli. Pārējās grupās jābūt 25 bērniem.

■ Pilsētas labiekārtošanai tika sadalīti ceļu fonda līdzekļi. Kooperatīvās un Sporta ielas labiekārtošanai iedalīti 8670,82 latu, Talsu ielas labiekārtošanai — 3113,55 latu, bet ielu bedrīšu remontam — 1000 latu.

L.Kirillova

Sāk domāt uz priekšu

Kā informēja Sutru pagasta lauksaimniecības organizatore Marija Rusiņa, pagastā labība šogad auga aptuveni 600 hektāros, 290 no tiem bija apsēti ar ziemajiem. Pirmais ar labības novākšanu ticis galā jaunais zemnieks Arturs Vilcāns. 12 hektāros viņš audzēja ziemas kviešus 'Mironovskij-808'. Iekūlums bijis labs — ap 30 centneriem no hektāra.

Līgums par graudu pārdošanu bijis noslēgts ar labības pārstrādātājiem Daugavpili, pārdevis 20 tonnas. Piecas tonnas kā pārtikas graudus, pārējos — lopbarībai. Ar ražu apmierināts. Bez tam Arturs Vilcāns apmēram 17 hektāros audzē vasarājus. Šogad rūpīgā darbā «atdzīvinājis» vecu kombainu un ar to novācis labību. Zemnieka tūrumos raža vienmēr esot laba, jo tie ļoti mēslojami, taču jūnijā lietavās labība šogad sakritusi veldrē, tāpēc viņš gribot izmēģināt citu šķirni.

Annas Prikules rudzus druvā arī strādā kombains. Viņa kopā ar dēlu savā saimniecībā audzē gan ziemājus, gan vasarājus. Pirmā raža nodota lopbarības ražotājiem Līvānos, ar ko saimniecībai ir savstarpēja vienošanās. Rudzu raža — 25 centneri no hektāra.

Laba raža — ap 30 centneriem no hektāra izaugusi Staņislava Lietavnieka ziemas kviešu tūrumos.

Šogad zemnieki kļuvuši aktīvāki, vairāk interesējoties par jaunām šķirnēm, nonākuši pie atziņas, ka sēkla tomēr jākodina, ka nevar sēt nekodinātu sēklu. Sākuši vairāk domāt uz priekšu, domāt, kā labāk.

L.Rancāne

Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas lielie svētki Aglonā 15. augustā atkal pulcēja simtus tūkstošus cilvēku.

4. un 5. lpp.

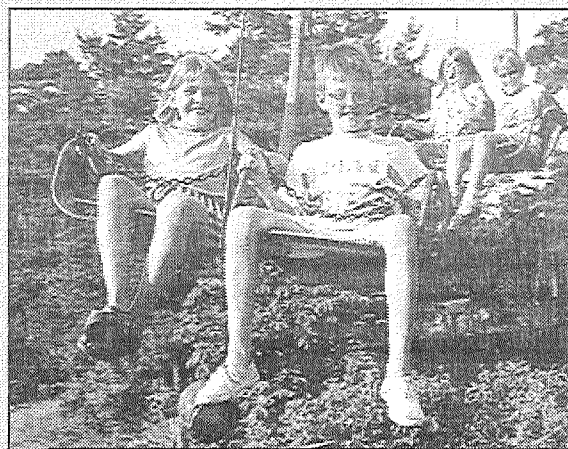
Vēl šodien «NOVADNIEKĀ»:

▼ Arī mūsu rajonā ir zemnieki, kas nodarbojas ar netradicionālo zemkopību. Pastaru ģimene Saunas pagastā audzē zemenes... → 2. lpp.

▼ Apzīmogotie — tā var teikt par cilvēkiem, kuri bija spiesti piedalīties Černobilas AES avārijas seku likvidēšanā. → 3. lpp.

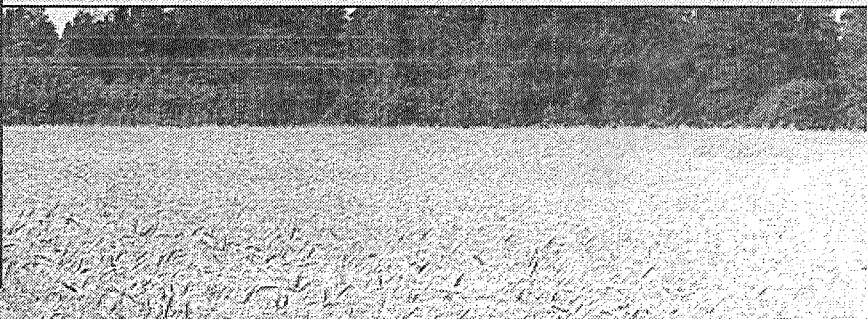
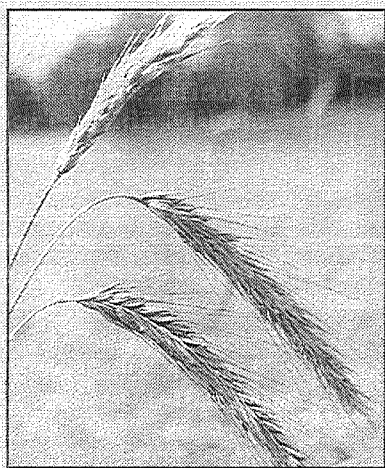
▼ Piezīmju no Austrumeiropas nobeigums → 6. lpp.

▼ Policijas ziņas un par zemes reformas pabeigšanas kārtību lauku apvidos → 7. lpp.

Līvānu bērnu un jauniešu centra organizētās vasaras nometnes «Smaids-97» bērni gan lietderīgi pavadīja brīvo laiku, gan lieliski atpūtās.

3. lpp.

Latvijā šogad ievāks apmēram 930 tūkstošus tonnu graudu, bet zemniekam nav kur tos likt.

2. lpp.

«Vieglāk no tā visa bija atteikties ...»

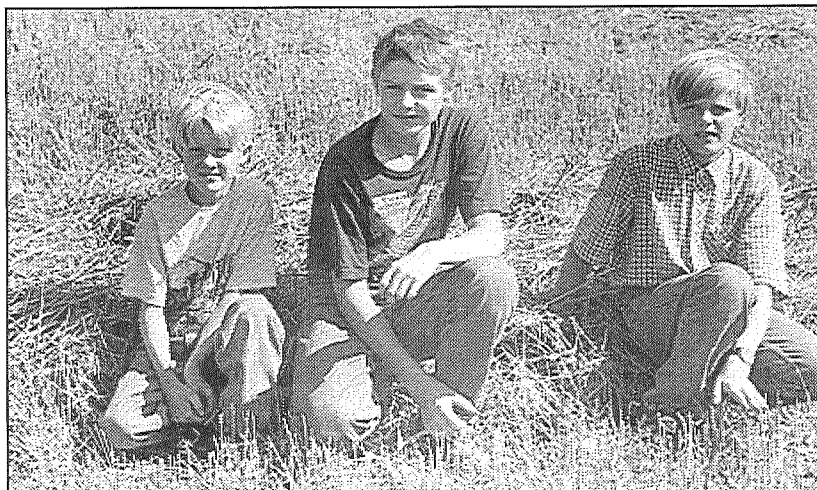
Tā, rādot savas zemes platības, saka Silvija Pastare. Silvijas un Roberta Pastaru zemnieku saimniecība «Meldri» Saunas pagasta Smelteros «Novadnieka» lasītājiem nav sveša. Pastaru ģimene ir vieni no nedaudzajiem zemniekiem rajonā, kuri nodarbojas ar videi draudzīgu saimniekošanu — audzē ekoloģiski tīrus dārzeņus. Viņiem piešķirts Zaļais sertifikāts. Apmeklējot šos cilvēkus, gribējām tuvāk iepazīties ar saimniecību, uzzināt, kā sokas darbi karstajā ražas novākšanas laikā. Saimnieku mājās nesastapām — viņš bija ceļā uz «Daugavpils dzimavnieku» ar pēdējo ziemas kviešu kravu, bet namamāte atrada brīvu brītiņu, lai pastāstītu par savu saimniecību.

Saimniecība pastāv no 1993. gada. Sākuši ar 4 hektāriem, tagad saimniekiem pieder 33 hektāri zemes, kas ir viņu īpašums, bet vēl 70 hektārus viņi nomā. Saimniecība interesanta ar to, ka zeme atrodas ciematā — kā saka pati saimniece, «mēs saņēmām apbūvētu zemi». Uz tās atradās agrāk kolhozam piederošie objekti: cūku fermas drupas, kuras tagad apvij bagātīgas nātru un ušņu plantācijas, ūdenstornis, daļa no darbnīcām, kokzāģētava. Kā lai šādu zemi izmanto?

Silvija un Roberts «plinti krūmos nemitā», jo uzskata, ka viss ir izdarāms. Saimniece atzīst, ka viegli, protams, nav, taču, paskatoties uz paveikto, gribas darboties tālāk. Zeme tiek iekopta pamazām — katru gadu pa pleķīti. Par vecās kokzāģētavas eksistenci vairāk neliecina nekas, un to, cik grūzu kravu ir aizvests, zina tikai paši saimnieki. Tagad te pakāpeniski tiek sagatavota augsne, lai varētu sēt graudaugus. Atjaunots šķūnis pie fermas, iecerēts arī izmantot ūdenstorni.

Tā kā brīvas zemes bijis ļoti maz un jāizdomā, kā to izmantot lietderīgāk, radusies doma par saimniekošanu ar bioloģiskām lauksaimniecības metodēm. Iedvesmu devušas arī Ogres Jaunievedumu centra konsultācijas par videi draudzīgu saimniekošanu. Arī jaunākā dēlēja Rolanda veselības stāvoklis nepārtraukti liecināja domāt par produktiem, kas tiek lietoti uzturā.

Ir izstrādāti standarti, kādu mēslojumu drīkst izmantot, lai produkcija būtu ekoloģiski tīra. Starp tradicionāli koptajiem un ar

● Lielākie palīgi saimniecībā ir trīs dēli — Rolands, Raitis un Agris. Ziemas kviešu lauks nokults, tagad kārta rudziem.

● Silvija Pastare šogad izmēģināja audzēt sīpolus no sēklām un nav vilusies.

bioloģiskām metodēm apsaimniekotajiem laukiem ir pietiekami liela šķirtnē, lai tie viens otram netraucētu. Saimniece atzīst, ka ekoloģiski koptie lauki izskatās daudz neglītāk, arī raža nav tik liela, un pagaidām saimniecība peļņu no tiem negūst. Taču viņa ir pārliecināta, ka tas ir laika jautājums. Šur tur interese jau parādījusies, īpaši lielākās pilsētās. «Skaisto paciņu» laiks ir beidzies, un cilvēki sāk domāt par patiesi kvalitatīvu preci.

Audzējot ekoloģiski tīrus produktus, ir tīra sirdsapziņa. Un saimnieki ir atraduši kultūru, kas kopta tikai ar ekoloģiskām metodēm bijis liels atspazs ģimenei. Tās ir zemes. Šogad no 24 hektāra simtdaļām novākti 600 kg ogu. Tās realizētas Daugavpils tirgū.

Silvija neskojās arī ar padomu par to, kā zemes tiek koptas. Mazliet par stādīšanu. Ar kartupeļu vāgotāju sadzen vadziņas, tajās ieliek pārtrūdejušos kūtsmēslus un, viegli uzraušot zemes kārtiņu, zemes tiek iestādītas. Starp rindīnām atstāj apmēram 1,10 — 1,20 m lielas atstarpes, lai vējš brīvi tiek klāt un lai tās var rušināt ar frēzi. Bieži izmantoto zāģu skaidu vietā viņi zem stādiem klāj salmus. Tiem ir vairākas priekšrocības: ogas neskaras klāt ze-

mei, tās tiek novāktas ļoti tīras, bet paši salmi atkārt satrūd un tiek iestrādāti zemē. Novāktās ogas ne vien izskatoties spīdīgas un kārdinošas, bet arī garšojot lieliski. Šogad tirgū gadījies kuriozs — daži pircēji šaubījušies, vai tās esot maz vietējās ogas.

Lai pārliecinātos, kuras šķirnes audzēt ir visizdevīgāk, tiek izmēģinātas vairākas. Priekšroku dod tām šķirnēm, kuras ir vislabāk transportējamās. Vesels pasākums «Meldru» saimniecībā ir zemeņu ravēšanas talkas pavasarī un rudenī. Padoms tiem, kuri savus dārzeņus vēl tikai plāno paplašināt ar zemeņu pleķīti. Tās var stādīt arī agrā pavasarī, un jau vasarā būs pirmā raža. Pieņemts, ka zemeņu stādīšanas laiks ir augusts, taču jāņem vērā sausie laika apstākļi. Šādā laikā zemes grūti pieaug, un ir nepieciešama rūpīga laistīšana.

Silvija Pastare ir nonākusi pie secinājuma, ka jācenšas pēc iespējas vairāk dažādot saimniekošanu, nav jābaidās riskēt, izmēģināt ko jaunu, eksperimentēt. Šogad saimniece atklājusi, ka sīpolus ir izdevīgāk sēt, nevis stādīt. Sīpoli ļoti labi sadīguši, loki tiem ilgi turējušies zaļi. Nav jādama, kā uzglabāt sēklā domātos sīpolus pa ziemu. Jāpiebilst, ka tirgū pietrūkstot vietējo sīpolu.

Saimnieki izmēģina arī vairākas kartupeļu šķirnes, lai redzētu, kura no tām ir viscerīgākā un kura atbilstu arī tirgū pieprasītajam, jo esot nerakstītie likumi, kas jāievēro. Izmēģinot šķirnes, jāņem vērā arī lauka īpatnības. Pieredze rāda, ka lielā mērā raža atkarīga no tā, cik kvalitatīva bijusi sēkla. Bet par saražotās produkcijas realizāciju saimniece piebilst — ja tā ir kvalitatīva, problēmas nemēdz rasties.

Papildinot savas zināšanas Ogres Jaunievedumu centrā, parunājoties ar domubiedriem, Pastaru ģimene ir pārliecinājusies, ka katram zemniekam ir jāmeklē kāds papildus saimniekošanas veids (varbūt arī netradicionāls), kas tieši viņam būtu visizdevīgākais un arī peļņu nesošais. Taču to neviens nevar pateikt priekšā, tas ir jāizsecina pašam.

Ogrē viņi ir apspriedušies ar zemniekiem, kuri mēģina darboties netradicionāli. Ir saimnieki, kuri audzē ārstniecības augus, kopj plašas augļu krūmu plantācijas (izmanto dažādas metodes — zem augļu krūmiem apakšā vēl audzē zemes), kuriem pieder bišu dravas, daži specializējušies ogu audzēšanā.

Inese Pastare
J.Silicka foto

VĒSTULE

Paldies par palīdzību

Raizēs un uztraukumā par to, kā labāk sagaidīt Jaunaglonas sieviešu ģimnāzijas 1927.-1944. gadu absolventes, pagāja gandrīz puse augusta. Darba pietika visiem, bet it sevišķi Jaunaglonas lauksaimniecības skolas kolektīvam.

Lielu sirsnīgu paldies par materiālo palīdzību gribas izteikt Aglonas pagasta padomei, personīgi A.Beķa kungam un deputātiem, Aglonas maizes ceptuvei — par garšīgajiem pīrāgiem, Jaunaglonas skolas kolektīvam, direktoram V.Kursiņa kungam, Aglonas bazilikas bērnu korim un diriģentei Ievai Lazdānei — par skanīgajām, aizkustinošajām dziesmām, kas kuplināja salidojumu, bazilikas dekānam A.Aglonieša kungam, kas atrada laiku ierasties un pabūt kopā ar mums.

I.Ancāne,
Jaunaglonas lauksaimniecības
skolas muzeja vadītāja

NOVADNIEKS

Redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Dibinātājs un izdevējs — SIA «Novadnieks.
Redakcija». Direktore Tamāra Elste.
Izdevēja un redakcijas adrese:
Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Tālr. 22059 (redaktoram un SIA direktori),
22305 (reklāmas un sludinājumu pieņemšanai),
22154, 21996 (korespondentiem). Fax 21759.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums.
Viena uzsk. iespiedloksne. Metiens 4530.
Pasūtījuma indekss 3033.

Graudus pērk ierobežoti pērnā gada krājumu, nevis importa dēļ

■ Daudziem zemniekiem ražas laiks šogad saistās nevis ar prieku, bet raizēm: graudus nav kur likt. Labības ražotāji vairo pārstrādātājus, aizmirstot vai nevēloties saprast, ka arī dzirnavniekiem jāņem vērā, cik miltu, putraimu vai citas produkcijas tie varēs realizēt. Saspringtās situācijas dēļ izskan minējumi un pat kategoriski apgalvojumi, ka liels daudzums labības šovasar ir importēts.

Valsts labības biroja un Zemkopības ministrijas ierēdņi to kategoriski noliedz, un arī lielle graudu pārstrādātāji apgalvo, ka viņu elevatoros vēl glabājas no Latvijas zemniekiem pērn iepirkta labība.

Pēc Valsts labības biroja datiem, no 1997. gada 1. janvāra līdz 11. augustam Latvija importējusi 3952 tonnas pārtikas kviešus un 15 408 tonnas pārtikas rudzus. Jūlijā tika ievestas apmēram 3000 t kviešus (2000 t no Igaunijas un 1000 t no Lietuvas) un aptuveni 500 t miltu, bet milti tika arī eksportēti. Ņemot vērā, ka Latvija gadā patērē apmēram 160 tūkstošus tonnu pārtikas kviešu un 50 tūkst. tonnu rudzu, imports ir nenozīmīgs.

Valsts labības biroja direktora vietnieks Juris Spručs atspēko arī apgalvojumus, ka ražas iepirkšana šogad kavējas. Pērn laika apstākļu dēļ pirmā labības iepirkšanas nedēļa bija no 12. līdz 19. augustam, un tās laikā dzirnavnieku krātuvēs nonāca 19 tūkstoši t graudu, šogad pirmā nedēļa bija

no 4. līdz 11. augustam, kuras laikā nopirkti 32 tūkstoši tonnu labības.

Bez līguma pārņem izmums

Šobrīd gandrīz visi lielle graudu pārstrādes uzņēmumi, izņemot «Daugavpils dzirnavnieku», pērk graudus tikai no tiem audzētājiem, ar kuriem jau pavasarī vai vasaras pirmajā pusē ir noslēgti līgumi, un jauni līgumi vairs parakstīti netiek. Zemnieki, kas nav noslēguši līgumus, ir izmisuši: graudus patiešām nav kur likt. Protams, var teikt, paši vainīgi. Daļa vienkārši nedomāja uz priekšu, jo atmiņas par pērnā gada, kad pārstrādātāji pirka pilnīgi visus graudus pat savstarpēji cīnoties, piedāvājot augstākas cenas un izdevīgākus piegādes nosacījumus, iemidzināja viņu modrību. Daļa neslēdz līgumus, jo neapmierināja dzirnavnieku piedāvātās cenas. Tās šogad ir par 10-15% zemākas nekā pērn.

Cieš ne tikai bezlīgumnieki

Taču arī tālredzīgajiem graudu audzētājiem ap dūšu nav ļoti priedīgi, jo līgumi ne tikai neparedz tūlītēju (10 dienu laikā) norēķināšanos, bet pat ne mēneša vai divu mēnešu termiņu. Lielu daļu summas dzirnavnieki sola maksāt tikai gada beigās vai pat nākamā gada pavasarī. Taču tuvojas rudens sēja, cukurbiešu novākšanas laiks, un tas viss prasīs līdzekļus no zemnieka. Visvairāk situāciju sarežģī pievienotās vērtības nodoklis, kas zemniekam jāsamaksā tūlīt pēc graudu nodošanas, lai gan naudu par realizēto labību viņš nav saņēmis un vēl ilgi nesaņems. Pārstrādātājiem nav apgro-

zāmo līdzekļu, ar kuriem maksāt uzreiz. Loģiski būtu, ja dzirnavnieki šim mērķim ņemtu kredītu, taču tas, protams, nav izdevīgi no viņu biznesa viedokļa.

«Mēs esam privātas sabiedrības, un īpašnieki nepiekrīt jauniem kredītiem, kamēr vēl krājumos ir labība, ko pārstrādāt. Mēs vispār varētu rudenī nepirkt visam gadam nepieciešamo, bet pirkt, teiksim, katru mēnesi tik, cik varam pārstrādāt un realizēt gatavo produkciju.» šādu viedokli pauž «Rēzeknes dzirnavnieka» ģenerāldirektors Helmut Čibulis un «Dobeles dzirnavnieka» ģenerāldirektors Bronislavs Skrebs.

Lai mazinātu spriedzi starp graudu audzētājiem un pārstrādātājiem, pagājušajā nedēļā notika Latvijas graudu audzētāju, glabātāju un pārstrādātāju kooperatīvo sabiedrību savienības («Graudu savienības») paplašināta valdes sēde. Dalībnieki bija vienprātīgi, ka viņi ir saistīti kopīgā ķēdē, un, ja nākamgad sējumu platības būs ievērojami mazākas, cietis arī pārstrādātāji, kas būs spiesti labību importēt.

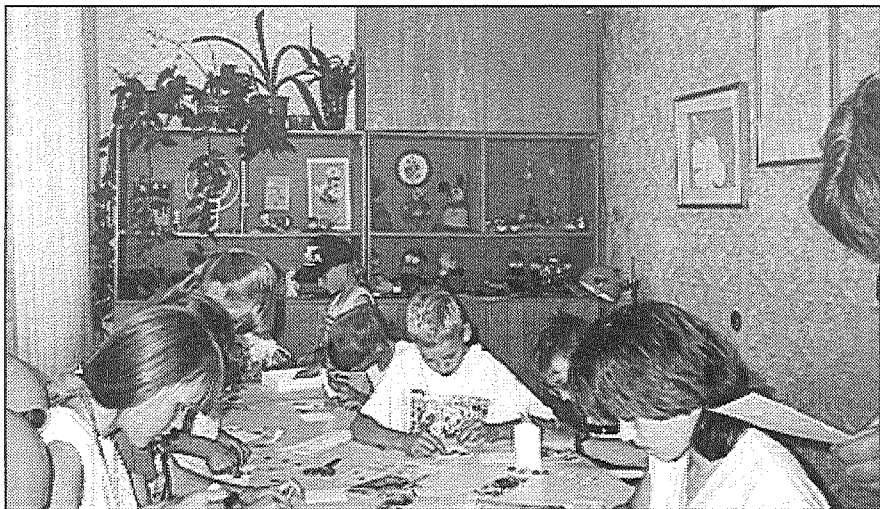
Zemnieks un a/s «Rīgas dzirnavnieks» padomes loceklis Olavs Legzdīņš situāciju raksturoja kā lēkšanu no viena grāvja otrā. «Pagājušajā gadā dzirnavnieki sacentās, kurš iepirks vairāk, un pārmaksāja. Šogad redzam sekas: cenas kritas, un zemnieki ir aizvainoti. Ja nākamgad sējumi būs mazāki, cenas atkal kāps pārlieku. Vajadzīga graudkopības politika valsts līmenī, valsts atbalsts zemniekiem subsidiiju un citādā veidā.»

7 «Dienas bizness»

«Smaids-97»

● Nometnes dalībnieki Dubnā – pie «Lielā akmens».

● Bērni praktisko nodarbību laikā.

V.Poikānes foto

Līvānu bērnu un jauniešu centrā no 4. līdz 9. augustam bija organizēta vasaras nometne «Smaids-97» bērniem vecumā no astoņiem līdz četrpadsmit gadiem. Tajā piedalījās 30 bērni. Par interesantu un saturīgu atpūtu rūpējās nometnes vadītāja V.Poikāne, koordinatore M.Vilcāne, I.Kotāne, audzinātāji N.Vuškārniece, L.Jankovska, L.Vaivode, K.Bolotovs, bet par muzikālo pusi — R.Litauniece. Nometnes sarikošanā palīdzēja Līvānu pilsētas dome, Baltijas Tranzītu bankas Līvānu filiāle, Jersikas pagasta muzeja padome, Līvānu dzīvokļu komunālās saimniecības uzņēmums, individuālie uzņēmumi «Jata», «Daugulis un Co», skolu valde.

Nometnes dalībnieki pirmajā dienā pēc svinīgas un «saldas» atklāšanas cere-

monijas ciemojās Rāznu un Gabrānu mājās, kas atzītas par sakoptykajām Līvānos. Otrās dienas programmā bija paredzēta moderno deju, ritmikas, taekvondo pamatiemaņu apgūšana. Nākamajās dienās nometnes dalībnieki devās uz Jūrmalu. Daudzi bērni pie jūras bija pirmo reizi. Naktsmītni piedāvāja Pārdaugavas bērnu un jauniešu centrs. Peldes Līvānu ezerā, Dubnā un jūrā, vizināšanās katamarānos, nepieradinātās modes skate, spēles, dziesmas, dažādas nodarbības, cienāšanās un draudzīgā atmosfērā nometnes beigās tās dalībniekiem lika skumji nopūsties un jautāt: kad vēl būs nometne?

M.Vilcāne,
Līvānu bērnu un jauniešu
centra metodīķe

APZĪMOGOTIE

Mūsu vidū, mums līdzās dzīvo cilvēki, ar kuriem nerēķinoties un neprasot pēc viņu piekrišanas, biedējošu un draudošu zīmogu visai viņu turpmākai dzīvei uzlika Černobiļa. Černobilieši, tā šodien īsi sauc tos cilvēkus, kam 1986. gada aprīļa beigās, maijā ar neapstrīdamu padomijas tā laika kara komisariātu pavēli bija jānodarbojas ar atomreaktora glābšanas darbos. Kur šodien ir tie cilvēki, kam helikopteros bija jālido pāri pašam reaktoram, jāzmet tajā ar smiltīm pildītie maisi un jālido pēc jauniem? Kur tie, kas dzēsa, pieveda, aizveda, jauca, cēla, dežurēja, vadīja traktoros, automašīnās, lidoja, evakuēja, kontrolēja, sniedza medicīnisko palīdzību? Tepat. Sirgstoši, slimi. Tepat, arī zem zemes. Kur tie, kam par to visu jāatbild, jāārstē, jāatbalsta, jāuztur? Latvija, ar saviem cietiejiem tiec galā pati...

Par Černobiļas atomreaktora avārijas seku likvidētājiem stāsta Preiļu poliklīnikas vadītāja Gita Džeriņa:

— 1986. un 1987. gadā Černobiļas reaktora avārijas seku likvidēšanā caur kara komisariātiem tika nosūtīti 49 vīrieši no Preiļiem un 48 no Līvāniem. Toreiz, atgriežoties no Černobiļas, viņi nezināja, cik lielu apstarojumu saņēmuši un kādas sekas tas radīs nākotnē. Pagājušajā gadā, kad šim notikumam apritēja jau desmitā gada diena, Rīgā bija ieradies Černobiļas AES priekšsēdētāja vietnieks un teica, ka piecus gadus nevarēja dabūt īstos datus par apstarojumu. Stāstīja, ka Ukrainā sekas ir briesmīgas, ka avārijas likvidācijai iesaistītie, kā arī tuvumā dzīvojošie cilvēki ļoti daudz slimo ar ļaundabīgiem audzējiem.

Mūsu rajonā piešķirtas invaliditātes grupas gan par apstarošanu, tā saucamais radiācijas sindroms, gan ļaundabīgo audzēju dēļ, vienam slimniekam ir asins ļaundabīgais audzējs. Tie jaunie, stiprie vīrieši, kas toreiz devās uz Černobiļu, ir ļoti smagi slimi. Visiem ir ģimenes, daudziem bērni dzimuši pēc Černobiļas notikumiem un bērnu hromosomās ielikts saņemtais apstarojums.

Gandrīz vai katrā veselības un darba spēju ekspertīzes ārstu komisijas sēdē, kas notiek katru ceturtdienu, ir pa kādam Černobiļas dalībniekam. Komisija nosaka, kādas viņam vēl ir darbaspējas. Arī šogad nākuši klāt astoņi invalīdi, kam invaliditāte radusies Černobiļas avārijas seku likvidēšanas rezultātā.

Černobiliešiem pienākas daži medicīniskie atvieglojumi. Viņi saņem zāles par brīvu attiecīgās slimības ārstēšanai, bezmaksas ceļazīmi uz sanatoriju.

Visā valstī pastāv tendence rehabilitēt invalīdus, tas nozīmē, no otrās invaliditātes grupas pārcelt uz trešo, bet trešo noņemt nost, ar domu, ka invalidu veselības stāvoklīs uzlabojas. Nezinu, kā lai to pasaka, bet fakts, ka tiem cilvēkiem, kas bijuši Černobiļā, nekas nevar uzlaboties, tikai ar laiku var pasliktināties. Bet es domāju, ka to dara mūsu ekonomika. Tādējādi ir bijuši gadījumi, ka Rēzeknes DEĀK piešķirta grupa černobilietim Rīgā tiek noņemta. Kā zināms, tagad visiem ar pirmreizēji piešķirtu invaliditātes grupu uz komisiju jāierodas arī Rīgā.

Juta Fadejeva, rajona sociālās aprūpes nodaļas vadītāja:

— Černobiļas atomreaktora avārijas seku likvidēšanas dalībnieku vidū invalīdu skaits ar katru gadu palielinās. Šī gada sākumā viņu bija 72. Bez tam ir 16 Slavutičas celtniecības darbos iesaistītie invalīdi, taču uz viņiem neattiecas černobiliešiem paredzētie atvieglojumi. Valdība uzskata, ka piedalīšanās Slavutičas celtniecībā bija brīvprātīga. Taču man ir nācies sastapties ar celtniekiem no mūsu pašu rajona, kas apgalvo, ka viņiem nebija izvēles, ka viņus no celtniecības organizācijas uz Slavutiču nosūtīja piespiedu kārtā.

Joprojām ir spēkā LR Augstākās Padomes 1991. gada lēmums «Par pasākumiem, kas veicami, lai uzlabotu Černobiļas AES avārijas rezultātā cietušo Latvijas Republikas iedzīvotāju stāvokli» un LR Ministru Padomes 1991. gada lēmums par Černobiļas atomelektrostacijas avārijas rezultātā cietušo Latvijas Republikas iedzīvotāju sociālā stāvokļa uzlabošanu. Atbilstoši šiem lēmumiem avārijas seku likvidēšanas dalībnieku — I, II un III grupas invalīdu ģimenēm, Černobiļas AES seku likvidācijas rezultātā bojāgājušo, kā arī no slimībām, kurām noteikta celosakarība ar Černobiļas avārijas seku likvidāciju, mirušo LR iedzīvotāju ģimenēm 50 procentu apmērā tiek kompensēta maksa par apkuri, elektroenerģiju, gāzi, ūdeni un telefonu. Černobiliešu invalīdu ģimenes locekļi ir kopā ar viņu dzīvokli pierakstītās personas — laulātais, vecāki un bērni, kas nav vecāki par 18 gadiem, bet gadījumā, ja viņi mācās vidējās vai augstākajās mācību iestādēs dienas nodaļā, — kas nav vecāki par 24 gadiem. Tas pats attiecībā uz miruša černobilieša ģimeni, taču attiecībā uz laulāto — ja viņš nav stājies citā laulībā.

Atvieglojumi pienākas tikai personām, kurām ir apliecināta invaliditātes saistība ar piedalīšanos ČAES avārijas seku likvidācijas darbos. Šīm personām jākompensē arī 50 procentu no maksas par apkures sistēmas apkopi, jo maksa par apkures sistēmas apkopi ir vasaras sezonā izmaksājāmā kopējās maksas par apkuri sastāvdaļa. Mājās bez centrālā apkures apmaksājami 50 procenti no izdevumiem par kurināmo atbilstoši šādiem normatīviem: par malku — divi steri gadā uz personu, bet ne vairāk kā astoņi steri gadā uz ģimeni, par ogļēm — viena tonna gadā uz personu, bet ne vairāk kā četras tonnas gadā uz ģimeni.

Braukšanas maksas atvieglojumi sabiedriskajā transportā ir vienādi visiem pirmās un otrās grupas invalīdiem, bet Černobiļas avārijas seku likvidācijas III grupas invalīdi šajā ziņā tiek pielīdzināti avārijas likvidācijas dalībniekiem. Dalībnieki saņem naudas kompensāciju transporta izdevumu segšanai — 1,29 latī mēnesī.

Černobiļas invalīdi, kuriem ir kāju amputācija vai stipri gaitas traucējumi, var griezties sociālās aprūpes nodaļā un noformēt dokumentus transporta izdevumu kompensācijas saņemšanai divas reizes gadā. Černobiļas avārijas seku likvidācijas invalīdiem, dalībniekiem, viņu ģimenēm ir arī daži citi medicīniskie atvieglojumi, priekšrocības darba likumdošanā. Par katru konkrētu gadījumu informāciju var saņemt arī sociālās aprūpes nodaļā.

L.Rancāne

Viena nedēļa Raiņa jaunu dienu zemē

Saulcerīte Viese savu apcerējumu par Raini un Aspaziju ir nosaukusi «Gājēji uz Mēnessdārzu». Pagājušajā nedēļā J. Raiņa literatūras un mākslas vēstures muzejā Jasmuižā notika radošā nometne «Mēnessdārzs». To vadīja J.Raiņa Literatūras un mākslas muzeja direktora vietniece Gaida Jablovskā un muzeja speciāliste Una Sedleniece. Nometnē piedalījās meitenes, kas interesējas par literatūru, kurām pašām patīk radoši strādāt. Visa mācību gada garumā vienu reizi mēnesī viņas sapulcējas Rīgā Aspazijas muzejā literārā klubīnā «Mēnessdārzs». Klubīnā un nometnes nosaukums — mazliet romantisks, mazliet noslēpumains. Ļaujot brīvi darboties fantāzijai, katra no meitenēm noteikti iztēlēja radījusi savu Mēnessdārzu. Bet varbūt viņu vidū ir mūsu paaudzes «gājēji uz Mēnessdārzu»?

Lielākā daļa no meitenēm pirmo reizi bija Latgalē, tādēļ nometne viņām likusies īpaši interesanta un piedzīvojumiem bagāta. Katra diena bija izplānota un piepildīta. Pirmdien meitenes iepazīnās ar Jasmuižas apkārtni, apskatīja Aizkalnes vecās dzirnavas. Viņas saņēma dienasgrāmatas un vienojās, ka katru vakaru tajās ierakstīs, kas aizvadītajā dienā licies visjaukākais un kas nav patīcis, kā arī «Raiņa dēlišus», lai būtu ērtāk rakstīt. Nedēļas beigās viņas atzina, ka šie dēliši rosinājuši izdomu un radījusi īpašu atmosfēru — «mēs jutāmies kā mazie Raiņi». Viens no galvenajiem uzdevumiem bija nedēļas laikā savākt materiālus noslēguma izstādei.

Otrdien no paša rīta visi devās pārgājienā uz Pelču muižu, kur kādreiz pēc Jasmuižas atstāšanas kādu laiku dzīvoja Raiņa māsa Liziņa un savu pēdējo atvaļinājumu Latgalē pavadīja Rainis. Pa ceļam nometnes dalībnieces iegriezās Anspoku mājās, kur tuvāk apskatīja Latgales sētu un varēja salīdzināt ar lauku mājām Vidzemē un Kurzemē. Šis ceļojums bija īpaši veiksmīgs, jo kādas atstātas lauku mājas kļuva par bagātāko ielānotās izstādes eksponātu avotu. Vakarā meitenes varēja noskatīties svētceļnieku

sagaidīšanas dievkalpojumu.

Arī trešdiena aizritēja bagāta notikumiem un jauniem iespaidiem, jo bija paredzēts brauciens uz Rēzekni ar plašu programmu. Meitenes pabija keramikā A. Ušpeļa darbnīcā un vēroja Latgales podu tapšanas procesu. Apmeklēja arī Antona Rupaiņa piemiņas istabu Bērzgalē un Franča Trasuna muzeju «Kolnasāta» Sakstagalā.

Ceturtdien bija jānoklausās ticības mācības stunda, lai vakarā varētu doties uz Aglonu. Notika arī tikšanās ar I.Ziedoņa «Kopotu rakstu» veidotāju Antru Konsti.

Piektdien vadītājas bija sagatavojušas uzdevumus uzmanības un atmiņas pārbaudīšanai par redzēto un dzirdēto. Meitenes ar tiem tikušas galā godam. Vēl tika apkopoti savāktie materiāli, izveidota un noformēta pati ekspozīcija, kā arī gatavotas maskas un dekorācijas izrādei. Vakara stundas pagāja ne tikai jautri, bet arī lietderīgi. Meitenes, brīvi improvizējot, iestudēja Raiņa lugas «Suns un Kaķis» pirmo skatu. Pēdējā nakts kā visiem lieliem māksliniekiem pagāja pieslēpjot neprecizitātes. Taču ne velti, jo skatītāju loks sestdien pirmajā un pēdējā uzstāšanās reizē sanāca necerēti prāvs. Starp citiem skatītājiem Jasmuižā bija ieradušies jaunie dzejnieki Andris Pētersons un Inese, arī Latvijas Muzeju asociācijas vadītājs Jānis Garjānis. Jaunās mākslinieces izpelnījās bagātīgus aplausus un atzinīgus vērtējumus.

Pašas meitenes atzina, ka ir ļoti apmierinātas ar aizvadīto nedēļu Latgalē. Izveidotajā miniizstādē viņas bija centušās atspoguļot redzēto, taču iespaidi palikšot tikai viņām pašām. Ar «Ziedi, ziedi, rudzu vārpa», kas no latgaliešu tautas dziesmām meitenēm iepatikusies visvairāk, nometne arī noslēdzās.

Nometnes dalībnieces un vadītājas par iespēju nometni organizēt Jasmuižā lielu paldies saka Preiļu rajona padomei, Aizkalnes pagasta padomei un Jasmuižas muzeja darbiniekiem.

Inese Pastare

Izskanējuši kristiešu un katoļu dzīvē vieni no lielākajiem svētkiem, kas sava nozīmīguma dēļ ir nākamie aiz Kristus dzimšanas un Kristus augšāmcelšanās svētkiem — Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svētki Aglonā. Arī šogad tie pulcēja simtus tūkstošus dievlūdzēju, svētceļnieku.

15. augusts. Aglona. Jaunavas

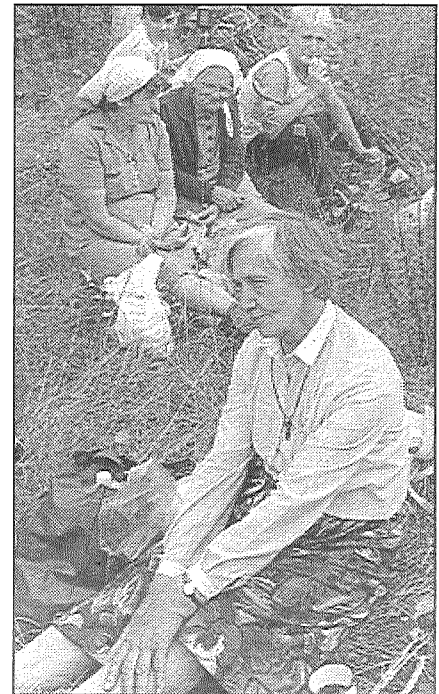

● Arī tā var nokļūt Aglonā.

● Atpūšas svētceļnieki no Viļāniem, priekšplānā Anna Romančuka.

● Arturs Utināns un...

● Svētceļnieki no svētā Franciska un Magdālēnas baznīcas Rīgā.

● ...Zvidriņu ģimene: Kristīne, Veneranda, Solvita svētceļojumos iet katru gadu.

J. Silicka foto

Visi ceļi veda uz Aglonu

Preiļu rajona ceļi šajās dienās no Dieva augstumiem līdzinājās skudru takām, pa kurām nepārtraukti plūda ļaužu un transporta straumītes uz rajona sirdi — Aglonu, un 15. augusts vērienīguma, apjoma un nozīmīguma ziņā Preiļu rajonā ir gada centrālie svētki, kuros gūstams vislielākais garīgais baudījums. Jau vairākus gadus svētku kārtība ir nemainīga. Tiek atzīmēta svētā Meinarda piemiņas diena, pēc tam seko Dievmātes godināšanas svētki. Notiek mises bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem, mises ir dažādu tautību ticīgajiem viņu valodās — poļu, krievu, latviešu. Aglonā ierodas augsta ranga garīdzniecības pārstāvji, biskapi, valsts valdības pārstāvji. Notiek iestiprināšanas Sakramenta dalīšana. Ļoti daudz cilvēku pulcē Krusta ceļš 14. augusta vakarā, ko pēc tradīcijas vada arhibīskaps V.E. Jānis Pujāts. Šis ir unikāls skats — redzēt, kā bazilikas sakrālo laukumu Krusta ceļa laikā pamazām apjož uguns josta, no atveidotā Golgātas kalna pakājes redzēt šo kalnu mirgojam sveču tūkstošos. Skaidri un saprotami līdz katrai sirdij aiziet vienkāršie, bet ar dziļu domu pildītie Jāņa Pujāta vārdi.

Aglonas pievilksanas spēks. Vislabāk to izjūt svētceļnieki. No visām četrām debesu pusēm jau nedēļu, divas iepriekš viņi tuvojas Aglonai. Pēdējās dienās pirms 15. augusta visās rajona draudzēs ir laipni atvērtas durvis nogurušajiem ceļiniekiem. Draudžu locekļi uzskata par savu goda lietu piedāvāt viņiem savas mājas naktsmitnei, paēdināt.

Svētku priekšvakarā ar vienu šādu nogurušu grupiņu, kas bija apmetusies ceļmalas zālē, nebaidoties no putekļiem, aprunājāties. Tie bija svētceļnieki no Viļāniem. Grupu vadīja Viļāņu vidusskolas katehēte Anna Romančuka. Viņa pastāstīja:

— No Viļāņu baznīcas uz Aglonu devās divas grupas. Pirmās maršruts veda caur Ciskādiem, Maltu, Andrupeni. Mēs gājām caur Vidsmuižu, Riebiņiem, Preiļiem. Nakšņojām Riebiņu skolā, kurai esam ļoti pateicīgi par pretimnākšanu. Par ļoti laipnu uzņemšanu paldies Preiļu draudzes dekanam Jāzepam Gugānam.

Mūsu grupā 37 cilvēki, no kuriem pašam mazākajam seši gadi, bet trim pašiem vecākajiem un man tajā skaitā — 68 gadi.

— Kāpēc jūs ejat svētceļojumā?

— Es izlūdzos svētību. Savai tautai, savai ģimenei. Īpaši jaunatnei, mazajiem bērniņiem. Lai viņi būtu garīgi pilni, lai viņu dvēseles atvērtos un mīlētu Dievu.

Svētceļnieks Arturs Utināns, divpadsmit gadus vecs puisis, svētceļojumā gāja jau ceturto reizi pēc kārtas: — Lai aprunātos ar Dievu.

Veneranda Zvidriņa ar meitām Kristīni un Solvitu svētceļojumā uz Aglonu bija devušās jau septīto reizi pēc kārtas. Arī dēls Ainārs uz Aglonu devies svētceļojumā — ar otro viļāniešu grupu.

— Jūtu, ka svētceļojumā attīrās dvēsele, pēc tā kļūst labāk, vieglāk. Arī veselība pēc tam ir labāka. Kājās nejutām grūtumu. Visu ceļu skaitām lūgšanas, dziedam.

Tālākās svētceļnieces šī gada Aglonas svētkos bija ticīgas no Indonēzijas.

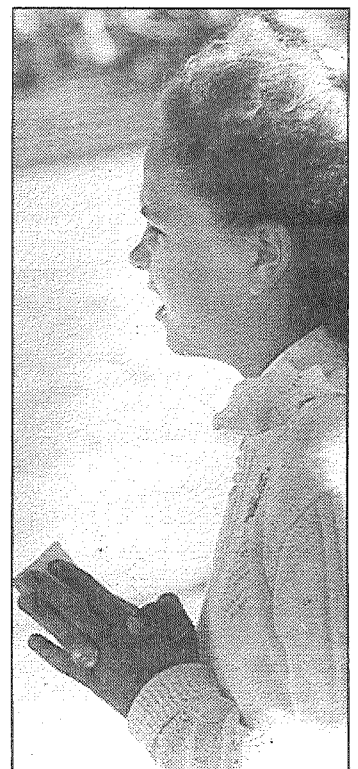
Nevienu gadu līdz šim nebija tik gara rinda pie Aglonas Dievmātes svētbildes. Katrs ar savu personīgo sāpi, lūgšanos, uzticēšanos, uzdrīkstēšanos, ar ticību, ar cerību. Visi kopā — Aglonā.

L.Rancāne

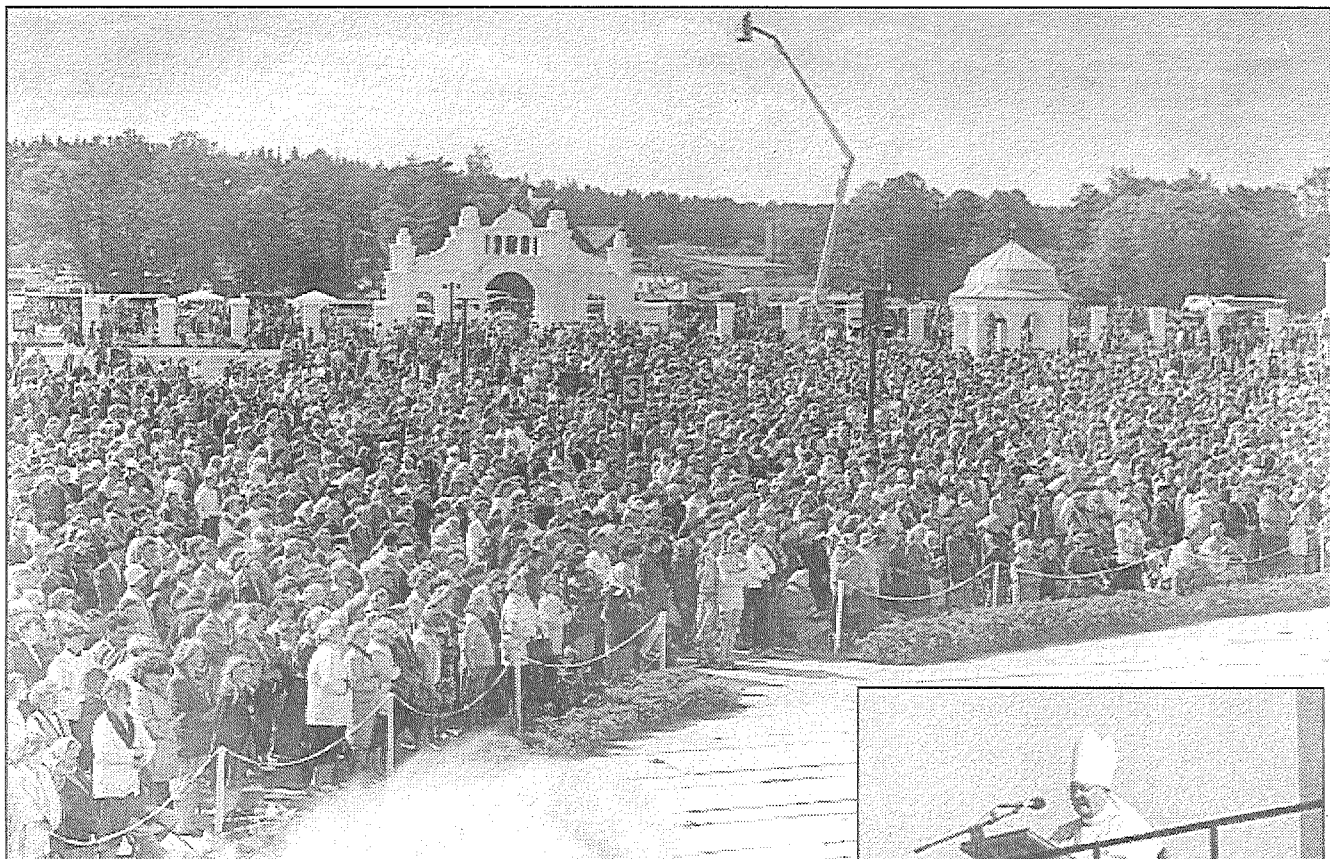

● Es Tevi lūdzu, Dievs...

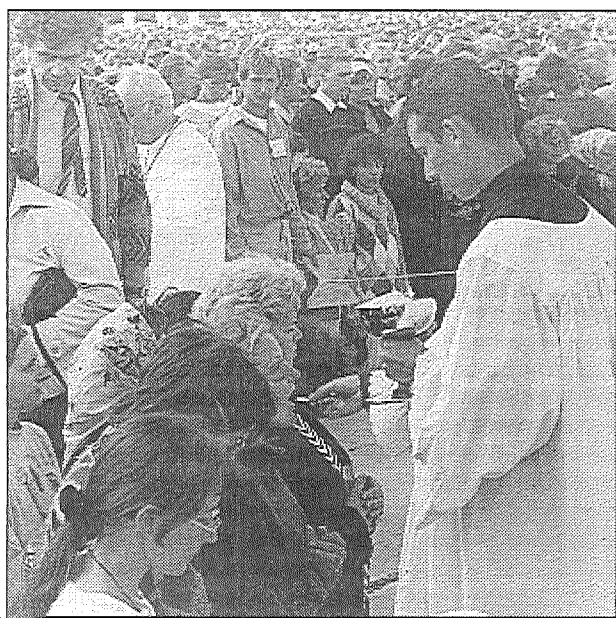
● Desmitiem ticīgo piesaistīja Aglonas svētavots.

Marijas Debesīs uzņemšanas svētki

● Uz svētku galveno Misi dodas arhibīskaps V.E. Jānis Pujāts (*pa labi*) un Rēzeknes-Aglonas diecēzes bīskaps Jānis Bulis.

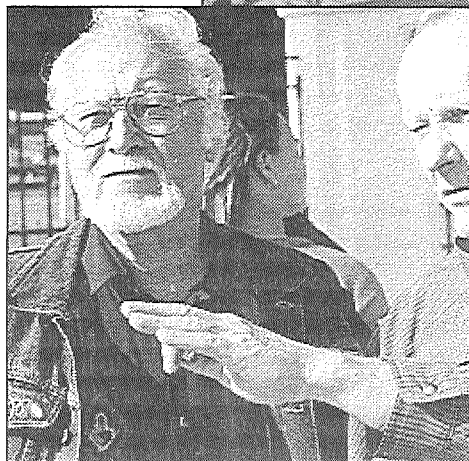

● Dievkalpojums.

● Sakramenta izdalīšana ticīgajiem.

● Grēksūdze.

● Svētkos Aglonā piedalījās arī daudzi mūsu valstī pazīstami cilvēki: kinorežisors Jānis Streičs (*augšējā attēlā pa kreisi*), Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Anatolijs Gorbunovs (*attēls pa kreisi*), Saeimas deputāts Andrejs Naglis (*attēls pa labi, no kreisās*), Rīgas garnizona priekšnieks, pulkvedis Juris Vectirāns, Saeimas deputāte Gunta Gannuse (*otrā no labās*).
J.Silicka foto

● Svētkus Aglonā apmeklēja studenti no Polijas.

Svētceļnieki Arendolē

11. un 12. augustā Arendoles Dievmātes baznīcā apmeklēja divas svētceļnieku grupas. Viena no Jelgavas, bet otra no Rīgas, kopā 120 cilvēku. Grupās vairāk bija bērnu un jauniešu. Rīgas apvienotā svētceļotāju grupa (no četrām draudzēm) bija no Sv. Jāzepa draudzes prāvesta V.Lapeļa vadībā.

Svētceļniekus Arendoles baznīcā sagaidīja draudze ar dziesmu «Jaunava svētā, Aglonas baznīcā». Prāvests V.Lapelis noturēja svēto misi un izdalīja svēto Komūniju. Visjaunākā svētceļniece, astoņus gadus veca meitene, svētās mises laikā dziedāja. Pēc tam sekoja kora dziedājums.

Pēc lūgšanām Arendoles baznīcas komitejas priekšnieks V.Lazdāns sveica svētceļniekus ar ierašanos mūsu baznīcā, novēlēja izturību, spēku un Dieva svētību tālajā ceļā uz Aglonu — Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas lielajos svētkos. Ar Jelgavas svētceļniekiem draudze nosūtīja

sveicienus un piemiņas velti mūsu novadniekam, prāvestam, dekanāta dekanam S.Mukānam, kurš strādā Jelgavā. Draudzes locekļi bija sagatavojuši arī pusdienu mieļastu baznīcas dārzā.

Arendoles baznīcas komitejas priekšnieks V.Lazdāns svētceļniekus iepazīstināja ar Arendoles baznīcas vēsturi, mūsu draudzes ievērojamiem cilvēkiem — L.Vorslavānu, A.Sarkani un citiem un atbildēja uz jautājumiem, ko uzdeva svētceļnieki.

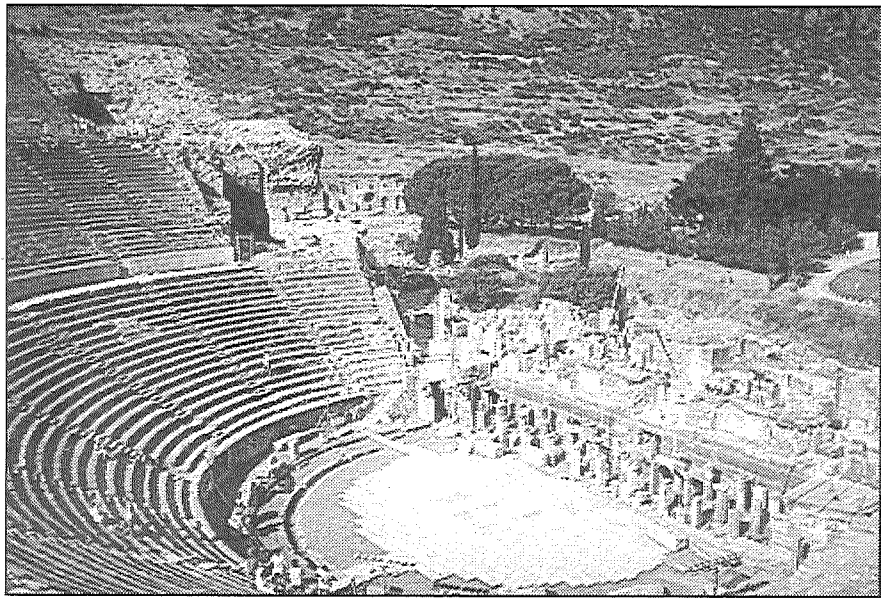
Arendoles bibliotēkas vadītāja M.Salceviča iepazīstināja svētceļniekus un parādīja Arendoles parkā augošos un dabā reti sastopamos amuļus.

Sirsnīga pateicība tiem draudzes locekļiem, kuri piedalījās paši un palīdzēja svētceļnieku sagaidīšanā.

Svētceļnieki pateicās un atvadījās ar dziesmu «Strūga» līdz 1998. gadam.

V.Kudiņa

Piezīmes no Austrumeiropas

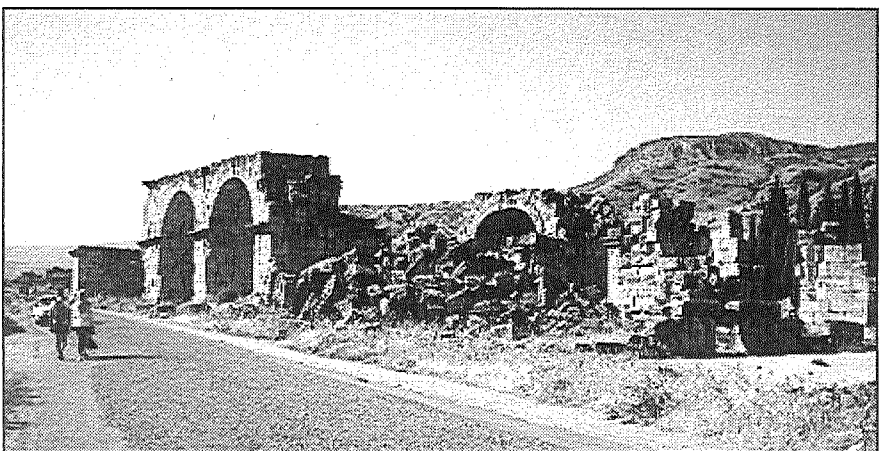
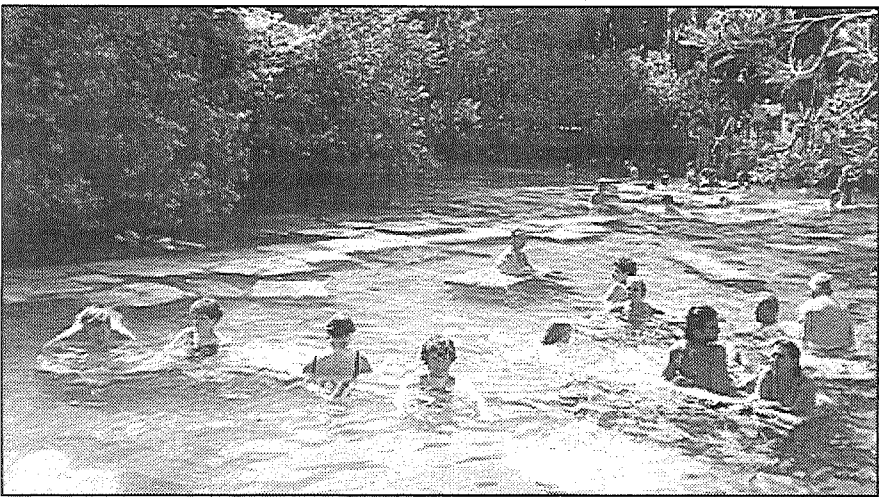
Nobeigums. Sāk. 59. un 60. numurā.

Var sākt virzīties atpakaļ. Ceļš mājup ievēlās. Grupa ir ļoti izstiepusies. Pēdējie mērķi sasniedz jau pievakarē. Atkal strādājam pie maršrutā esošās klints. Nākas gaidīt visus, līdz ir pa virvēm nolaidušies drošībā. Grupas vadītājs pavēles formā paziņo, ka pēdējie pieci puiši, kas noņem virves, atgrieztiem drīkst tikai kopā. Te ir savs racionālais gauds, — ja nāks atsevišķi, var arī kas gadīties, bet piecu trenētu tūristu potenciāls ir nopietna garantija. Pārējais sastāvs pa kori atkal iet garo ceļu. Mums tiek sagatavota noēja pa kuluāru — «pa taisno». Tiek nobrucināti visi šaubīgie akmeņi, lai izslēgtu lavīnas iespēju.

Virves tiek savāktas tikai krēslai metoties. Mums veicas, — ir pilnmēness un debesis skaidras. Kalns mums ir labvēlīgs. Kapājamies pa jau izveidojušos sērņu lejup, vēl kāda stunda pa ieleju. Lukturnišus, protams, neviens nav paņēmis — no rīta tāds variants liktos neticams. Nometnē ir iedegta signālguntīņa. Mēs par sevi atgādinām ar... fotoaparāta zibspuldzi. Pie teltīm esam vienpadsmitos naktī. Nekā vairs negribas.

16. jūnijs. Līdz pusdienlaikam laiski žāvējam mantas, aperam, vai vēl kāds kalnā ies vai nē. No otrās grupas nav ziņu — viņu nometne ir citā vietā.

Kāpjām lejā. Viesnīcā nofraktējam dažas istabas, var nomazgāties. Visai piezemēti vakariņojam. Visi ir nonākuši — brauksim laimākam prom.

17. jūnijs. Nelielas aizķeršanās — izrādās autobusam nosēdies akumulators. Lieta gandrīz vai ievēlās. «Nobalsojam» vienu garāmbraucošu «džipu». Ar cigarešu paciņas un pāris dolāru palīdzību noorganizējam «piepīpēšanu» — aiziet... uz rietumiem. Pēc dažām stundām esam interesantā apvidū, kurš tūristu ceļvežos figurē kā «pasaules brīnums». Goremes dabas parks. Fantastiski veidojumi — milzīgs akmens sēnes. Mīkstais tufa akmens ir bijis labs materiāls vējam un saulei. Stāvos akmens paugurus ar «cepurēm» galos vēl sauc par «feju kaminiem». Leģendas vēsta, ka tajos dzīvo fejas.

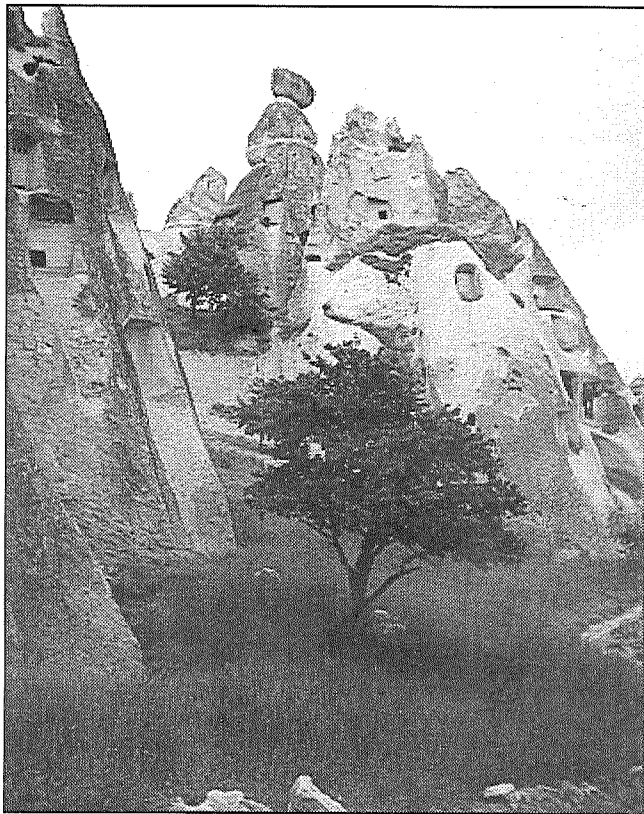
Isa ekskursija pa Jurgupas pilsētiņu. Ļaudis dzīvo gan normālās mājās, gan arī klintīs. Iezis te mīkst, un jau senatnē cilvēki sākuši veidot alas — dzīvošanai un citām vajadzībām (klingtīs ir izraktas noliktavas, baznīcas). Caurumi nogāzēs rindoja vairākos stāvos. Kaut ko līdzīgu šajā apvidū bieži vēl iznāks redzēt.

Pāris stundu pastaigājamijs pa Goremi. Te ir vesels «bariņš» smilšakmens pauguru — līdzīgu iepriekš redzētajam. Uzkalni ir alu saurbināti, ko izdarījuši cilvēki. Viens otrs unikāls veidojums ir apdzīvots. Tajos uzturas saimnieki, kas aicina tūristus «savā mājā», stāsta par sadzīvi, piedāvā ko nopirkt vai vienkārši padzert tēju. Tūrisms šeit ir galvenais iztikas avots.

Vēl mums ir pietura Kaimakli ciemā. Ārēji nekā īpaša, taču te ir liela pazemes pilsēta.

● Romiešu amfiteātra drupas Efesā. Šeit vieta bija 24 tūkstošiem skatītāju.

● Smilšakmens dabas būves Goremē. Senie iedzīvotāji smilšakmens klintīs iebūvēja mājokļus. Šie veidojumi aplūkojami gan kā dabas, gan kā arheoloģiskie pieminekļi.

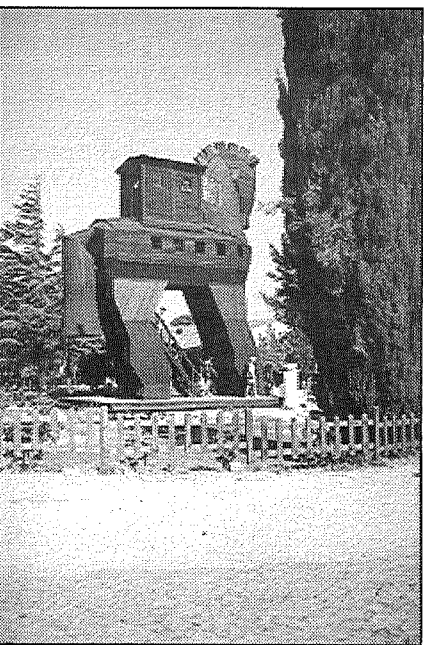

Tādu Turcijā senatnē ir bijis vairāk nekā 100. Pašlaik atklātas tikai deviņas. Atrakti četri stāvi — vispār ir astoņi. Iespaidīgs ēju labirints, kur viss pakļauts īpatnējai pazemes iedzīvotāju loģikai — dzīvojamās telpas, noliktavas, vīna spiestuves, pirts un veļas mazgātava. Ģeniāli iekārtota ventilācijas sistēma un oriģināli mehānismi nobloķēt ieejas ienaidnieka uzbrukuma gadījumā. Gaismu deva eļļas lampas, siltumu — īpašas krāsnis. Ir bijis 10000 iedzīvotāju — grūti pat iztēloties.

Mūsu ceļš tālāk ved uz dienvidiem, līdz Vidusjūrai, tad pa piekrasti uz rietumiem. Ar vietējiem var saprasties arī krieviski — šajos rajonos apgrozās daudz iebraucēju no bijušās PSRS — tūristi, biznesmeņi.

19. jūnijs. Pieturas ļoti karsts, saulains laiks. Pusdienlaikā apstājamies Pamukkale (tulkojumā «kokvilnas pilsēta»). Fantastisks dabas veidots kūrorts — ārstnieciskie avoti, slaveni jau no sirmas senatnes. No tāluma, vērojot baltās, kalcija sāļu terases, nav grūti iztēloties gigantiskas kokvilnas pikas. Turpat iekārtotas kafējnīcas, tirgotavas, mājīgs atpūtas un reklāscēnītu centrs — ēnaini paviljoni ar košiem apstādījumiem, akmeņiem izklāta baseinu sistēma — izpeldēties minerālūdenī var cik vien vēlies.

Netālu atrodas romiešu laika drupas — triumfa arkas paliekas un kapeņu fragmenti, vid amfiteātra kontūras. Slavena vēsture. Pat leģendārā valdniece Kleopatra braukusi te atpūties.

● Pamukkale — dabisks termisks kūrorts. Šeit vannojusies arī valdniece Kleopatra.

● Visiem zināmā Trojas zirga stilizēta kopija.

● Seno romiešu laiku pilsētas drupas.

Autora foto

20. jūnijs. Rīta pusē neliela pastaiga pa Efesu — kādreiz vienu no piecām lielākajām Romas pilsētām, svarīgu kristiešu centru (dzīvojuši un mirusi Jaunava Marija). Labi saglabājies romiešu amfiteātris 24000 vietām, Marmora jeb Baltā iela, kas bija lepnākā pilsētā, nedaudz nomaļus stāv vientuļa liela kolonna — Artemīdas tempļa. Nākotnē varbūt redzēsim vairāk — šeit daudz strādā austriešu arheologi un restauratori. Senatnē Efesā bija ostas pilsēta, tagad jūra ir atkāpusies piecus kilometrus, tādējādi šī vieta ir zaudējusi savu nozīmi un dabīgi panikusi.

Pēcpusdienā esam Izmirā. Trešā lielākā Turcijas pilsēta. Braucot cauri nomalēm, jāver ciet lūkas — šausmīgi smako netīrais ūdens.

Pāris stundas apskatām centru. Ļoti karsti. Nekur tālu neejam, pagrozāmies pa tirgu. Liels rajons, kur katrā kvartālā ir sava «specializācija» — metāls, ādas, saldumi. Nepārtraukti nāk klāt un ko piedāvā. Redzam pusdienu lūgšanu ceremoniju. Virieši izklāj uz ieliņām savus tepīķišus un klanās mošejas virzienā. Dzīve it kā pierimst, taču turpat blakām neticīgi mierīgi risina savas problēmas. Divu pasaļu līdzās pastāvēšana.

21. jūnijs. Troja. Pilsēta — leģenda. Tagad gan te palikuši tikai zemē ieauguši mūri un zinātnieku izstrādātas kartes. Vēl — slavenais Trojas zirga makets. Koka zirga doba figūra, kurā, protams, visi kāpj iekšā. Vispār jau interesanti. Arī te pamatīgi strādā arheologi. Paliek iespāids, ka visvairāk te var redzēt profesionāls vēsturnieks, jo tūristam pamatīgi nopostītas pilsētas atliekas varētu arī nebūt saistošas. Vismaz uz tā fona, ko var apskatīt citur.

Ar prāmi ceļamies pāri Dardaneļu jūras šaurumam. Pievakarē esam robežpunktā. Nikstam kādas pāris stundas. Nakšņojam jau Bulgārijā, kādā aizlaistā atpūtas bāzē. Sociālisma ziedu laikos te ir bijis šīks kempings. Tagad ir tikai vietējo atmiņas par tiem laikiem, kad oficiants sev uzcēla māju no dzerramnaudām.

22. jūnijs. Neliela pauze Šipkas pakājē. Paveras gleznaina ainava. Zaļi noauguši kalni, tālumā gaišāka lauku josla. Ar lielgabaliem un piemiņas akmeņiem iemūžinātas pagājušā gadsimta krievu — turku kara cīņu vietas.

Vakarā izbraucam Bulgārijas — Rumānijas robežu. Ņemot palīgā «kukuli», to var izdarīt tīri ātri.

23. jūnijs. Rumānijas — Ungārijas robeža. Tiekam pāri tikai pievakarē. Ilgi meklējam kempingu. Līgo vakars iznāk ar noguruma zīmogu. Nedaudz pasēžam, paligojam. Gribas mājās.

Tālāk ceļš arī ved mājās — Ungārija, Slovākija, Polija. Rīgā esam naktī uz 26. jūniju.

Tādas bija šīs trīs nedēļas. Iespējams, kādu interesē, cik tas maksāja — nepilni Ls 300. Tas ir variantā, braucot ar vecu autobusu un ar līdzpaņemtu pārtiku. Ar velosipēdu vai lidmašīnu ir savādāk.

Guntars Ormanis

POLICIJAS ZIŅAS

(no 11. līdz 18. augustam)

Ceļu policija informē

- 13. augustā automašīnas VAZ 21011 vadītājs B.Zeps uz ceļa Vijāni-Preiļi Stabulniekos uzbrauca velosipēdistam D.S., kurš ar traumām nogādāts Preiļu slimnīcā.
- 13. augustā ceļa Preiļi-Ančini grāvī Preiļu pagasta Vaivodos atrasts vīrietis ar miesas bojājumiem. Lietas apstākļi liecina par ceļu satiksmes negadījumu. Cietušais nogādāts Preiļu slimnīcā.
- 14. augustā ceļa Līvāni-Preiļi 22. kilometrā Rīgas iedzīvotājs D.Bairo netika galā ar automašīnas Ford Scorpio vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās. Negadījumā cieta transporta līdzekļa vadītājs un trīs pasažieri.
- 15. augustā Preiļu slimnīcā ar kreisās kājas stilba lūzumu nogādāts Rušonas pagasta iedzīvotājs A.S. Kājas lūzums gūts ceļu satiksmes negadījumā.
- 15. augustā Preiļu slimnīcā ar traumu, kas gūta ceļu satiksmes negadījumā, nogādāts Riebiņu pagasta iedzīvotājs J.Z.

Zādzības, nelaimes

- Laikā no 9. līdz 11. augustam Rožkalnu pagasta Lazdānos pagaidām nenoskaidrotas personas iekļuva Preiļu KS «Turība» veikalā Nr.69. Nozagts degvīns, cigaretes un saimniecības preces.
- No 9. līdz 11. augustam pagaidām nenoskaidrotas personas iekļuva Preiļu KS «Turība» veikalā Nr.47 Siļukalna pagastā un nozaga rūpniecības preces, alkoholiskos dzērienus un 65 latus.
- 11. augustā Preiļu rajona padomē no S.Dz. rokassomiņas pazuda maks ar dokumentiem un naudu.
- 12. augustā no ganībām Aizkalnes pagastā pazuda T.B. piederošā gov. Ierosināta krimināllieta.
- Naktī uz 12. augustu Līvānos, Raiņa ielā 2-3 pagaidām nenoskaidrota persona ar nazi uzbruka F.S. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.
- 12. augustā Cirišu ezerā noslicis Preiļu iedzīvotājs E.T. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.
- Naktī no 12. uz 13. augustu, uzlauzot garāžu Līvānos K.Valdemāra ielā, nozagts A.K. piederošais motocikls «Jawa-350».
- 13. augusta dienā, uzlauzot durvju slēdzeni, iekļūts A.C. dzīvoklī Līvānos, Rīgas ielā 57-25, nozagta videoaparātūra. Notiek izmeklēšana.
- 14. augustā Aglonas pagasta Valaiņos no īssavienojuma elektinstalācijā aizdegās un nodega K.G. piederošā māja.
- 15. augustā Preiļu slimnīcā ar durtām brūcēm mugurā un rokā nogādāts Aglonas iedzīvotājs V.M. Notiek izmeklēšana.
- Naktī no 15. uz 16. augustu no Līvānu iedzīvotājam I.D. piederošās automašīnas VW Golf, kas atradās pie mājas Lāčplēša ielā 25, nozagta automagnetola un audiokasetes.
- 17. augustā Aizkalnes pagasta Raudovkā izdega 0,2 hektāri meža. Nelaimes cēlonis — neuzmanīga rīkošanās ar uguni.
- 17. augustā no Daugavas krasta Līvānos nozagta V.M. piederošā alumīnija laiva.

Nelikumīga tirdzniecība

- Konstatēts, ka 12. augustā A.Polipartovs Līvānos, Rīgas ielā 12-18 nelikumīgi tirgoja spirtu. Tajā pašā dienā ar alkoholiskajiem dzērieniem nelikumīgi tirgojās Līvānu iedzīvotāja A.Koroljova (Līvānos, Dzirnauvu ielā 10-5).

Skandāli

- 11. augustā policijas darbinieku prasībām nepakļāvās Z.Griģorjeva. Aglonas pagastā Jaudzemos J.Pavlovičs izdarīja huligāniskas darbības, tāpat uzvedās P.Kuzņecovs Aglonas pagasta Lielajos Dzerkaļos, S.Maljinovs no Upmalas pagasta un J.Kursiņš no Sutru pagasta, bet A.Petrovs Preiļu pagasta Pupājos sarīkoja ģimenes skandālu.
- 13. augustā ģimenes skandālu sarīkoja V.Samovolovs no Silajāņu pagasta Kotļerovas.
- 14. augustā ģimenes skandālu sarīkoja S.Bartaševičs Rušonas pagasta Kastīrē, I.Vanags Sutros, Džeriņš Preiļos, Rēzeknes ielā 24-23. Aglonā J.Jakovļevs nepakļāvās policijas darbinieku prasībām un sabojāja policijas automašīnas durvis.
- 15. augustā ģimenes skandālus sarīkoja S.Bogdanovs Sutru pagasta Lipuškos, P.Polikarpovs Turku pagasta Vecelos, A.Žukovs Vārkavas pagasta Ančinos.
- 16. augustā Riebiņos J.Aglonietis izdarīja huligāniskas darbības, bet ģimenes skandālus sarīkoja J.Kūka Līvānos un S.Mediņš Stabulnieku pagasta Meža Trūpos.
- 17. augustā ģimenes skandālus sarīkoja V.Stepanovs Siļukalna pagasta Brokos un A.Siliņš Līvānos Zaļajā ielā. Aglonā huligāniskas darbības izdarīja N.ļeonovs, bet Galēnu pagasta Ošupē divi pagaidām nenoskaidroti jaunieši piekāva M.S.

Ziņas par nevardarbīgas nāves gadījumiem netiks publicētas

- «Novadnieks» 30. jūlijā policijas ziņās rakstīja, ka Rudzātu pagastā atrasts J.P. liķis bez vardarbīgas nāves pazīmēm. Diemžēl policija, sniedzot redakcijai ziņas, tuvāk šo gadījumu nekonkretizēja. Esam saņēmuši Rudzātu pagasta iedzīvotājus I.Sarakas sūdzību, kurā viņa lūdz atsaukt un precizēt informāciju par viņas brāļa J.Pastara nāvi.
- J.Pastars mira 21. jūlijā ritā savās mājās. Nāves cēlonis — kardiogēns šoks, miokarda infarkts, sirds išēmiskā slimība. Sakarā ar to, ka šādos gadījumos nāves konstatācijai vajadzīga arī policijas klātbūtne, policija šo gadījumu reģistrēja, un pēc tam parādījās arī informācija «Policijas ziņās».
- Atvainojamies J.Pastara tuviniekiem, kurus sāpinājām. Lai izvairītos no tamlīdzīgiem pārpratumiem, turpmāk ziņas par mirušajiem, kuru nāves cēlonis nav bijusi vardarbība, laikrakstā neievietosim.

L.Kirillova

Zemes reformas pabeigšana

Satversmes 81. panta paredzētajā kārtībā valdība akceptējusi noteikumus ar likuma spēku «Par zemes reformas pabeigšanas kārtību lauku apvidos», kas nosaka kārtību, kādā pabeidzama zemes reforma lauku apvidos.

Pēc mēneša no šo noteikumu spēkā stāšanās dienas tiks pārtraukta iesniegumu pieņemšana par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā, un pagastu zemes komisijām jāizskata līdz šim termiņam saņemtie iesniegumi un divu mēnešu laikā pēc šo noteikumu spēkā stāšanās dienas jāpieņem attiecīgi atzinumi.

Zemes reforma tiks uzskatīta par pabeigtu, ja attiecīgajā pašvaldības teritorijā zemes reformas pirmās un otrās kārtas ietvaros izpildīti nosacījumi:

- izskatīti saņemtie iesniegumi par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā vai īpašumā par samaksu un pieņemti attiecīgi zemes komisiju atzinumi;

- izskatīti bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku iesniegumi un, pamatojoties uz īpašuma vai mantojuma tiesības apliecinājošiem dokumentiem, kas iesniegti līdz 1996. gada 1. jūnijam, iepriekšnoteiktā kārtībā pieņemti attiecīgi zemes komisiju atzinumi par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai līdzvērtīgas zemes piešķiršanu īpašumā, vai kompensācijas piešķiršanu;

- pamatojoties uz iepriekšminētajiem zemes komisiju atzinumiem, izgatavots attiecīgās pašvaldības teritorijas zemes lietojumu un zemes īpašumu pārskata plāns ar ieprojektētām zemes lietojuma un zemes īpašumu robežām;

- ierādītas lietošanā un īpašumā piešķirto zemes gabalu robežas da-

bā, un visi zemes lietojumi un īpašumi reģistrēti Valsts zemes dienesta kadastra reģistrā. (Divu mēnešu laikā pēc pirmo trīs nosacījumu izpildes zemes komisijas izbeigs savu darbību.)

Noteikts, ka mēneša laikā pēc minēto zemes reformas pirmās un otrās kārtas darbu pabeigšanas attiecīgā pašvaldība sagatavo un iesniedz Valsts zemes dienestā (VZD) pārskatu, kurā uzrādāms pašvaldības teritorijā esošo zemju sadalījums atbilstoši to izmantošanas galvenajam mērķim. Tad tieslietu ministrs izskatīšanai MK iesniegs VZD sagatavotos rīkojumu projektus par zemes reformas pabeigšanu attiecīgo pašvaldību teritorijās.

Nepieprasītās zemes valsts pārdos

Zemes, kuras līdz noteiktajam termiņam nebūs pieprasītas pastāvīgā lietošanā, būs valstij piekritošas zemes, kuras nostiprinās zemesgrāmatās un vēlāk tās tiks pārdotas izolē. Bet uz valsts vārda Latvijas Hipotēku un zemes bankas personā zemesgrāmatās nostiprinās zemes, kuras ir pieprasītas un piešķirtas pastāvīgā lietošanā:

- fiziskām personām, ja šīs personas saskaņā ar likuma «Par zemes privatizāciju lauku apvidos» 15. pantu nav tiesīgas iegūt zemi īpašumā;

- juridiskām personām, izņemot zemes, kuras saskaņā ar likuma «Par

valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās» 8. pantu nostiprināmas uz valsts vārda citu institūciju personā.

Minētā banka šīs zemes, ievērojot visus LR normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, pārdos tiem, kuriem šī zeme piešķirta lietošanā — māju, vasarnīcu, garāžu celtniecībai un to uzturēšanai.

Tie LR pilsoņi, kuriem zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā līdz 1996. gada 1. novembrim, kā arī LR pilsoņi, kuri ieguvuši šo zemju lietošanas tiesības to pārejas gadījumos, ir tiesīgi izpirkt zemi līdz likuma «Par privatizācijas sertifikātiem» noteiktajam termiņam saskaņā ar likuma «Par zemes privatizāciju lauku apvidos» 18. pantā minētajiem samaksas noteikumiem un kārtību. Savukārt tie LR pilsoņi, kuriem zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā no 1996. gada 1. novembra, šo zemi varēs izpirkt par īpašuma kompensācijas sertifikātiem un laikiem gada laikā no šo noteikumu spēkā stāšanās dienas. Pēc minētā termiņa zeme būs jāizpirk par laikiem, un tās izpirkšanas maksu noteiks atbilstoši zemes kadastrālai vērtībai, bet maksu par mežaudzi — atbilstoši mežniecības materiāliem un saskaņā ar MK noteikto mežaudzes novērtējuma kārtību. Pēc pagasta zemes komisijas darbības izbeigšanas līdz zemes reformas pabeigšanai ar zemes lietojuma un īpašuma robežām saistītos strīdus izskatīs VZD attiecīgā rajona nodaļas izveidota komisija, kuras lēmumu mēneša laikā pēc tās pieņemšanas varēs pārsūdzēt VZD ģenerāldirektoram.

«Dienas bizness»

ANEKDOTES

Policija aizturējusi kādu vīru, kas gājis pa pilsētas galveno ielu galīgi kails. Policijas priekšnieks viņu pratinā:

- Vai jūs esat precējies?
- Jā, priekšnieka kungs.
- Cik ilgi jūs esat precējies?
- Četrus gadus.
- Vai bērni jums ir?
- Jā, četrpadsmit.
- Četros gados četrpadsmit bērnu?
- Jā. Pirmajā gadā sieva mani apveltīja ar dvinīšiem.
- Labi, bet pārējie?

— Nākamajā gadā bija trīniši.

— Saprota. Divi un trīs ir pieci. Bet tālāk?

- Tad viņa dzemdēja četrīsus un piecīsus.
- Jā, sanāk visi četrpadsmit. Apbrīnojami. Jūs esat brīvs.
- Jauns kārtbnieks, to visu noklausījies, prasa priekšniekam: — Nekā nesaprotu. Kāpēc jūs viņu palaidāt? Viņš taču pa ielu gāja gluži kails...
- Par to nav ko brīnīties, jaunais cilvēks! Viņam taču nav laika uzvilkt bikses kājās.

Mednieki spriež, kurš zvērs ir visviltīgākais. Beidzot viens saka:
— Sakiet, ko gribat, bet par lapsu viltīgāka zvēra tomēr nav. Nesen no rīta līdz vakaram sekoju lapsai pa pēdām, bet, kad beigu beigās to nošāvu, izrādījās, ka tas ir suns.

Čukčam prasa:
— Paklau, kas ir mežonīgāks — vanags vai ērglis?
— Deltaplāns. Piecas reizes šāvu, kamēr cilvēku atlauda.

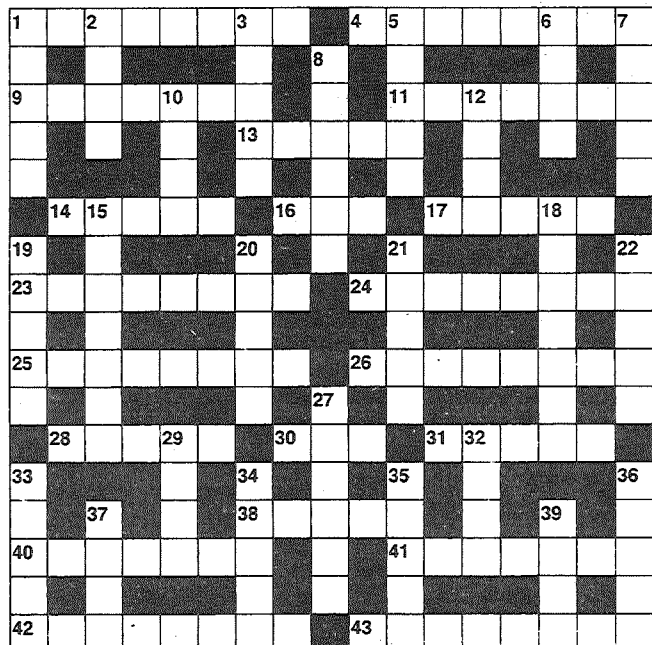
Krustvārdu mīkla

Horizontāli

1. Miklas izstrādājumi. 4. Oficiālu amatpersonu atkāpšanās no amata. 9. Saldūdens zivs. 11. Slepna apvienība. 13. Kāpurs. 14. Cīnīties. 16. Milzu žņaudzējčūska. 17. Divzilbju pantmērs. 23. Kāda ozolu dzimtas koka auglis. 24. Apdzīvota vieta Preiļu rajonā, kur nesen atklāja jaunu tiltu. 25. Darīt tālāk. 26. Stāvkoku sēta senlaiku nocietinājums. 28. Apģērba gabals. 30. Kādas Eiropas valsts pamatiedzīvotāji. 31. Iekārta attēlu pārraidīšanai pa telefona vadiem. 38. Pūču dzimtas putns. 40. Tikko manāmas atšķirības. 41. Nerva iekaisums. 42. Blēdis, krāpnieks. 43. Šķelēs cepts gaļas mīksts.

Vertikāli

1. Zvejas rīks. 2. Vienalga, kurš. 3. Apgrūtinājums. 5. Plašs dzejas darbs. 6. Sievietes vārds. 7. Sānu atloki. 8. Nevienmērīgi spīdēt. 10. Virve dzīvnieku gūstīšanai. 12. Mājas balodis. 15. Dažu augu slimību pazīme. 18. Biezs zīda audums. 19. Dažu kažokzvēru garā, spīdīgā spalva. 20. Smalki līt. 21. Nelieli strauti. 22. Garenī padziļinājumi. 27. Pirmo kolonizatoru pēcteči Latīņamerikā. 29. Neliels fanfaru rakstura skaņdarbs. 32. Stipra, brāzmaina vēja radīts troksnis. 33. Upe Kurzemē. 34. Atteikties (kāršu spēlē). 35. Asteru dzimtas augi. 36. Lapu koki. 37. Fantomasas lomas atveidotājs franču piedzīvojumu filmu seriālā. 39. Organizē.

13. augusta numurā publicētās miklas atminējums

Horizontāli. 3. Aitas. 7. Atašejs. 8. Vamzis. 9. Alibi. 11. Inkasēt. 12. Ekzēma. 13. Irbes. 14. Parsuna. 17. Lāstekas. 21. Taimirs. 23. Atsvars. 25. Sasīties. 29. Kastete. 32. Daina. 33. Aploki. 34. Lācisks. 35. Elсот. 36. Skumjš. 37. Ēnmiļis. 38. Izlīt. Vertikāli. 1. Stenga. 2. Īšiass. 3. Asaīiani. 4. Sviests. 5. Amazone. 6. Piemiņa. 10. Iebilst. 14. Pakas. 15. Rātns. 16. Uziet. 18. Trans. 19. Kaste. 20. Saime. 22. Rasīties. 24. Sakaltēt. 26. Anspoki. 27. Ierosme. 28. Indieši. 30. Taisīt. 31. Taksis.